

АНАЛІЗ І ОЦІНКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Під впливом процесів глобалізації, інтернаціоналізації капіталів і поглиблення регіональної інтеграції на локальному рівні всередині окремих держав і на міжнародному рівні в рамках створення регіональних об'єднань дослідження інституційної конкурентоспроможності слід розглядати як багаторівневе явище. Одним з рівнів дослідження виступає конкурентоспроможність регіонів, питань вивчення якої присвячений цілий ряд наукових досліджень. Для визначення рівня регіональної конкурентоспроможності вченими використовуються різноманітні способи дослідження: методи факторного аналізу, кластерного аналізу регіонів, інтегральної оцінки регіонів, просторового моделювання регіонів із застосуванням геоінформаційних систем. Моделювання, проведене у дослідженні, показало як значимих значення коефіцієнтів при змінних інвестиції в основний капітал, товарообіг оптової торгівлі, загальний обсяг інноваційних витрат.

Ключові слова: конкурентоспроможність, регіон, базова територія, оптова торгівля, інвестиційні витрати.

Постановка проблеми. Процес трансформації економіки України супроводжується глибокими змінами в політичному, соціальному та економічному розвитку країни і передбачає її інтеграцію в міжнародну економіку. Прикладну роль моделювання Д. Коландер визначає наступним чином: «Модель - це невід'ємна частина більш загального бачення. Вона має сенс тільки разом з великим числом передумов *ad hoc* і мають на увазі розробником застережень, що відображають це бачення. Якщо емпіричне спостереження не вкладається в модель, модель підлаштовується під бачення. Розуміння бачення, що лежить в основі моделі, настільки ж важливо, як і розуміння моделі» [1, с. 67].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В якості найважливішої проблеми інституційної конкуренції П. Велфенс виділив правове забезпечення якості інститутів і суспільних благ. Він запропонував п'ять критеріїв оцінки якості інститутів: сталість інститутів, легітимність інститутів, скорочення мережі неефективних інститутів, використання загальних видів інститутів для всіх економічних агентів і конкуренція між інститутами [2, с.3]. Оцінки міжнародної конкурентоспроможності, що проводяться Інститутом розвитку менеджменту в Лозанні, свідчать про те, що знову розвиваються швидко включаються в процес конкуренції. Поява нових компаній, брендів протиставляється тривалого лідерства за рівнем конкурентоспроможності індустриальних країн. Моніторинг конку-

рентоспроможності передбачає не тільки визначення конкурентоспроможності країн, а й можливості досягнення цими країнами рівня розвитку лідера (США). Економічна і бізнес - міць зміщуються до нових країн. Зокрема, Китай, Росія та Індія зосередили більше 1700 млрд. Дол. Світових валютних резервів. У цих умовах індустриальні країни намагаються застосовувати протекціоністські заходи у сфері корпоративного управління, охорони довілля, захисту інтелектуальної власності або соціальних прав [3, с. 1].

Мета статті – проведення аналізу та оцінювання конкурентоспроможності регіонів України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Прогрес у розвитку телекомунікаційних та комп'ютерних (software) технологій знаменував собою проведення модернізації промисловості і супроводжувався інституційними перетвореннями в суспільстві. Інтернету стала виділяється провідна роль у вирішенні питань підбору персоналу, навчання, організації, управління на рівні окремих домогосподарств, компаній і держави. Функціонування інформаційної економіки супроводжується мережевими ефектами, що створюють ринкові бар'єри для входу в галузь. Це пов'язано з високими витратами проникнення на ринок та витратами на НДДКР. Аналіз статистичних даних показує, що Україна не використовує повною мірою інноваційні фактори росту. Вартість наукомістких технологій, комп'ютерного

програмного забезпечення, ліцензій, патентів становить у національному багатстві 0,1% [4, с.57]. Використовуючи теорію трансакційних витрат, П. Велфенс, М. Вогельзанг створили теорію міжнародного аутсорсингу (outsourcing), що виконує важливу роль у процесах стандартизації та структуризації послуг. Поряд з позитивним ефектом, існує ризик у відтоку інформаційних технологій з домашньої країни (domestic country), що обумовлено різницею у вартості робочої сили в порівнянні з зарубіжною країною. Як приклад може бути розглянута Індія, де розробник програмного забезпечення отримує в день 120-200 євро. У Німеччині за аналогічну роботу зі створення програмного забезпечення працівник отримує в день 600-100 євро [5]. Досліджуючи зміст конкурентоспроможності наукомісткого сектора, М. Хаатайя виділив наступні його елементи: знання, компетентність, професійні навички і структуру. На кожному з рівнів організації відбувається взаємодія між зазначеними складовими конкурентоспроможності. Невід'ємною складовою інноваційного процесу виступає власник підприємства, де створюється додана вартість. М. Кастельс, використовуючи теорію мереж при вивченні змін, що відбуваються в міському середовищі інформаційного суспільства, прийшов до висновку, що мережеві структури відтворюються як на внутрішньоміському рівні, так і на рівні відносин між глобальними містами. У містах між інформаційно-владними вузлами, замикаючими в собі основні потоки інформації, фінансів, курсують ресурсні потоки, а самі вузли знаходяться у безперервній конкуренції між собою. Глобальні вузли зосереджені в мегаполісах, які являють собою дуже великі агломерації людей» [6, с.339]. І.Котовіч-Явір, аналізуючи мережу польських підприємств, запропонував основні заходи підвищення конкурентоспроможності польських підприємств. Вони включають поліпшення фінансування підприємств за рахунок залучення прямих іноземних інвестицій, ослаблення податкового тягаря і спрощення адміністративних процедур, що використовуються при організації та

функціонуванні бізнесу, розвиток банківського кредитування підприємств, у тому числі за рахунок зниження процентних ставок за кредитами, введення широкої системи кредитних гарантій і поручительства [7, с.26]. Аналіз розглянутих сучасних теоретичних підходів свідчать про необхідність врахування різноманіття факторів, що впливають на інституційну конкурентоспроможність. В умовах переходу до мережевій економіці дослідження її сутності як економічного явища ускладнюється, оскільки вимагає врахування правових, політичних, соціальних, культурних змін у світі.

Під впливом процесів глобалізації, інтернаціоналізації капіталів і поглиблення регіональної інтеграції на локальному рівні всередині окремих держав і на міжнародному рівні в рамках створення регіональних об'єднань дослідження інституційної конкурентоспроможності слід розглядати як багаторівневе явище. Одним з рівнів дослідження виступає конкурентоспроможність регіонів, питань вивчення якої присвячений цілий ряд наукових досліджень. Для визначення рівня регіональної конкурентоспроможності вченими використовуються різноманітні способи дослідження: методи факторного аналізу, кластерного аналізу регіонів, інтегральної оцінки регіонів, просторового моделювання регіонів із застосуванням геоінформаційних систем. У рамках Всесвітнього економічного форуму був проведений аналіз конкурентоспроможності 12 регіонів України на основі оцінки індексу глобальної конкурентоспроможності. Результати дослідження продемонстрували нерівномірність розвитку регіонів України. Рівень державних і громадських організацій, розвиток інфраструктури та професійної підготовки, ефективність ринку праці та інноваційний потенціал були визначені як значимих показників, що відображають загальнонаціональне стан економіки України.

До відмітних ознак, що впливає на конкурентоспроможність регіонів, відносяться соціальна та економічна інфраструктура, рівень кваліфікації робітників, а також суспільні інститути. І. Ткачук ство-

рив модель розвитку економіки регіону, використовуючи метод ієрархій, що дозволив з безлічі альтернатив вибрати найкращий для прийняття рішень з конкретної проблеми [8, с. 79].

Визначення конкурентоспроможності регіонів проводиться на основі використання регіональних показників. В. Попова вказує на доцільність використання відповідних якісних параметрів формування ВВП, що дозволяють встановити взаємозв'язок економічних джерел і соціальних наслідків у вигляді показників ефективності суспільного виробництва і корисності споживання [9, с. 11]. Мета дослідження С. Мереуга, Л. Лукіан, І. Маріора полягала в оцінці конкурентоспроможності регіонів на основі застосування операційної моделі [10, с. 82]. Автори вибрали п'ять інтегрованих критеріїв, які є агрегованими величинами декількох основних показників. Ці показники включали економічний розвиток, використання енергії, інформаційні та комунікаційні технології, структуру валової доданої вартості, участь у міжнародних ринках. Отримані результати оцінки регіональної конкурентоспроможності на основі застосування інтегрального критерію спрямовані на вивчення шляхів її підвищення в країнах Європейського Союзу.

Побудуємо економетричну модель залежності валового регіонального продукту в розрахунку на душу населення від регіональних факторів економічного розвитку. Як джерело інформації будемо використовувати щорічні дані макроекономічного розвитку регіонів України протягом періоду з 2008 по 2012 роки [11, с.317-342]. Вивчення кореляційної залежності валового регіонального продукту в розрахунку на душу населення від макроекономічних показників має на меті визначити спільні базові параметри, що впливають на економічний розвиток регіонів з урахуванням інституційного чинника. Валовий регіональний продукт у ринкових цінах розраховується як сума валової доданої вартості від усіх видів економічної діяльності, включаючи чисті податки на продукти. Оцінки валового регіонального продукту застосовуються як критерій

регіональної конкурентоспроможності. Уявімо економетричну модель у вигляді наступного рівняння:

$$GRP_{it} = F(IFC_{it}, QT_{it}, NT_{it}, FDI_{it}, EMP_{it}, * RTR_{it}, RIN_{it}, DD_{it}) \quad (1)$$

де GRP_{it} - валовий регіональний продукт у розрахунку на душу населення в i -тому регіоні в t -том році у фактичних цінах в гривнях;

IFC_{it} - інвестиції в основний капітал в розрахунку на душу населення в i -тому регіоні в t -том році в гривнях;

QT_{it} - перевезення вантажів автомобільним транспортом в i -тому регіоні в t -том році в млн. Тоннах;

NT_{it} - забезпеченість населення телефонними апаратами в розрахунку на 100 сімей у i -тому регіоні в t -том році (кількість);

FDI_{it} - обсяг припливу прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в розрахунку на душу населення в i -тому регіоні в t -том році в гривнях;

EMP_{it} - зайнято населення у віці від 17 до 70 років в i -тому регіоні в t -му році в тисячах одиниць;

RTR_{it} - оборот споживчої торгівлі в розрахунку на одного жителя в i -тому регіоні в t -му році в гривнях;

WTR_{it} - товарообіг оптової торгівлі в i -тому регіоні в t -му році в млн. Гривнях;

RIN_{it} - реальний наявний дохід населення в розрахунку на одного жителя в i -тому регіоні в t -му році в гривнях;

CD_{it} - кредиторська і дебіторська заборгованість підприємств у i -тому регіоні в t -му році в млн. Гривнях.

Дані t - статистики (standard deviation) визначаються на 5% рівні значущості і наводяться в круглих дужках. R^2 - скоригований коефіцієнт детермінації. DW - значення тесту Дарбіна Уотсона.

Модельовання залежності валового регіонального продукту від 9 ендегенних змінних з урахуванням коефіцієнта константа показало наявність різних значущих коефіцієнтів протягом періодів з 2008 по 2012 роки.

$$GR_{27, 2008} = -1623 + 1,7 IFC_{27, 2008} + 0,8 FDI_{27, 2008} + 0,02 WTR_{27, 2008} \quad (2)$$

$$R^2 = 0,96; DW = 2,0$$

Дані рівняння 2 підтверджують існування кореляційної залежності валового регіонального продукту від інвестицій в основний капітал, припливу іноземних інвестицій і товарообігу оптової торгівлі у 2008 році. У зазначений період був відзначений істотний ріст т припливу прямих іноземних інвестицій в Україну, що підтверджують результати економетричного моделювання.

Моделювання аналогічної залежності валового регіонального продукту для 2009 показало значимі значення коефіцієнтів для інвестицій в основний капітал, зайнятості по регіонах, товарообігу оптової торгівлі і кредиторської та дебіторської заборгованості підприємств. Негативне значення коефіцієнта зайнятості вказує на низький рівень продуктивності праці, яка не є головним джерелом зростання валового регіонального продукту. Виділення кредиторської та дебіторської заборгованості як значимого фактора підтвердило, що вона є важливим фактором, що впливає на зростання валового регіонального продукту, і її подолання сприяє стабільному розвитку регіонів.

$$GR_{27, 2009} = +1229 + 2,9 IFC_{27, 2009} - 0,9 EMP_{27, 2009} + 0,06 WTR_{27, 2009} + 16,5 CD_{27, 2009}$$

$$(3,5) (10) (-3,8) (7,7) (2,1) \quad (3)$$

$$R^2 = 0,97; DW = 2,3$$

Розгляд результатів регресійного аналізу залежності валового регіонального продукту від зазначених вище показників підтвердило існування позитивної кореляційної залежності інвестицій в основний капітал, зайнятості по регіонах, товарообігу оптової торгівлі, кредиторської та дебіторської заборгованості підприємств у 2009 році. Коефіцієнт показника перевезення вантажів автомобільним транспортом є значущим, але має негативний знак, що вказує на недостатню оснащеність ав-

томобільних доріг та їх низьку пропускну здатність.

$$GR_{27, 2010} = -2506 + 1,2 IFC_{27, 2010} - 4,8 QT_{27, 2010} - 1,05 EMP_{27, 2010} + 0,05 WTR_{27, 2010} + (-2,3) (3,7) (-2,3) (-3,1) (5,5) + 1,4 RIN_{27, 2010} \quad (4)$$

$$(4,8)$$

$$R^2 = 0,98; DW = 2,3$$

Подальше моделювання залежності валового регіонального продукту продемонструвало існування кореляційної залежності від інвестицій в основний капітал, зайнятості по регіонах, товарообігу оптової торгівлі, реальний дохід (Рівняння 5).

$$GR_{27, 2011} = -5512 + 1,1 IFC_{27, 2011} - 1,3 EMP_{27, 2011} + 0,03 WTR_{27, 2011} + 2,4 RIN_{27, 2011}$$

$$(-4) (4,5) (-2,8) (3,9) (6,4)$$

$$R^2 = 0,98; DW = 2,2 \quad (5)$$

Аналіз результатів моделювання продемонстрував існування значущих коефіцієнтів інвестицій в основний капітал, товарообігу оптової торгівлі, дохід населення в 2005 році. Результати розрахунків наведено в рівнянні 6.

$$GR_{27, 2012} = -4803 + 1,3 IFC_{27, 2012} + 0,03 WTR_{27, 2012} + 1,6 RIN_{27, 2012} \quad (6)$$

$$(-2,2) (3,7) (2,8) (3,8)$$

$$R^2 = 0,97; DW = 1,6$$

Проведене економетричне моделювання кореляційної залежності регіонального продукту від макроекономічних показників дозволило виявити як значимих змінних інвестиції в основний капітал, товарообігу оптової торгівлі, зайнятість населення в регіонах України протягом 2008-2012 років. Показник перевезення вантажів автомобільним транспортом значущий у ряді тестів. Коефіцієнт при змінній забезпеченість населення телефонними апаратами є незначущими при всіх проведених економетричних тестах при 5% рівні значущості. Отримані результати вказують на необхідність створення інституційної інфраструктури, яка є важливим фактором,

що впливає на зростання валового регіонального продукту в країні.

З метою врахування інституційного чинника при оцінці регіональної конкурентоспроможності розглянемо економетричну модель залежності валового регіонального продукту від інвестицій в основний капітал, притоку прямих іноземних інвестицій, зайнятості населення, товарообігу оптової торгівлі і загального обсягу інноваційних витрат з урахуванням коефіцієнта константа (Рівняння 7).

$$GRP_{it} = F(IFC_{it}, FDI_{it}, EMP_{it}, WTR_{it}, TIC_{it}), \quad (7)$$

де TIC_{it} - загальний обсяг інноваційних витрат на 1000 зайнятих у i -тому регіоні в t -му році в тисячах гривнях.

Включення в економетричну модель показника загального обсягу інноваційних витрат пов'язано з доцільністю врахування впливу поряд з економічними змінними і показника технологічного розвитку.

Результати економетричного моделювання показали як значимих всі коефіцієнти змінних, наведених в рівнянні 7, 8, 9 на 5% рівні значущості в 2008, 2009, 2010 роках. Значення валового регіонального продукту позитивно залежить від інвестицій в основний капітал, прямих інвестицій, товарообігу оптової торгівлі і загального обсягу інноваційних витрат.

$$GRP_{27, 2008} = -2083 + 1,6 IFC_{27, 2008} + 0,5 FDI_{27, 2008} - 0,8 EMP_{27, 2008} + 0,03 WTR_{27, 2008} \quad (8)$$

$$R^2 = 0,97; DW = 2,7$$

$$GRP_{27, 2009} = 1887,5 + 2,3 IFC_{27, 2009} + 0,3 FDI_{27, 2009} - 0,8 EMP_{27, 2009} + 0,06 WTR_{27, 2009} + 2,4 TIC_{27, 2009} \quad (9)$$

$$R^2 = 0,97; DW = 2,5$$

Результати, аналогічні попереднім, були отримані при моделюванні залежності валового регіонального продукту від основних змінних регіонального розвитку в 2010 році (Рівняння 10).

$$GRP_{27, 2010} = -2654 + 1,4 IFC_{27, 2010} + 0,4 FDI_{27, 2010} - 1,1 EMP_{27, 2010} + 0,05 WTR_{27, 2010} + 1,4 TIC_{27, 2010} \quad (10)$$

$$R^2 = 0,96; DW = 2,4$$

У 2011 році коефіцієнт показника прямих іноземних інвестицій визначений як незначного і був виключений з економетричного моделювання (Рівняння 11).

$$GRP_{27, 2011} = 3018 + 2,2 IFC_{27, 2011} - 1,7 EMP_{27, 2011} + 0,07 WTR_{27, 2011} + 1,1 TIC_{27, 2011} \quad (11)$$

$$R^2 = 0,94; DW = 2,3$$

Моделювання показало як значимих значення коефіцієнтів при змінних інвестиції в основний капітал, товарообіг оптової торгівлі, загальний обсяг інноваційних витрат в 2012 році (Рівняння 12).

$$GRP_{27, 2012} = 3385 + 2,1 IFC_{27, 2012} + 0,05 WTR_{27, 2012} + 1,1 TIC_{27, 2012} \quad (12)$$

$$R^2 = 0,96; DW = 1,8$$

Результати проведених тестів узагальнені в табл. 1.

Дані t - статистики визначені на 5% рівні значущості і приведені в круглих дужках під даними коефіцієнтів регресії. INT - значення коефіцієнта константа.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отримані результати економетричного моделювання свідчать про те, що в якості основних параметрів, кореляційно залежних з валовим регіональним продуктом, - інвестиції в основний капітал, зайнятість населення, товарообіг оптової торгівлі і загальний обсяг інноваційних витрат протягом періоду з 2008 по 2012 роки. Значення коефіцієнтів прямих іноземних інвестицій були значимі у ряді економетричних тестів. Аналіз значень даних припливу прямих іноземних інвестицій в регіони показує нерівномірне їх розподіл і концентрацію в столиці Києві, а також у ряді великих індустріальних міст.

**Результати економетричного моделювання конкурентоспроможності регіонів
з 2008 по 2012 роки в Україні**

Regressor	2008	2009	2010	2011	2012
INT	2083 (9,2)	1887,5 (7,6)	- 2654 (6,5)	3018 (4,6)	3385 (7,6)
IFC	1,6 (3,5)	2,3 (5,9)	1,4 (3,1)	2,2 (6,7)	2,1 (6)
FDI	0,5 (3)	0,3 (2)	0,4 (2,4)	-	-
EMP	- 0,8 (-3,4)	-0,8 (- 3)	-1,1 (-2,,4)	-1,7 (-2,3)	-
WTR	0,03 (4)	0,6 (4,7)	0,05 (3,5)	0,07 (5,3)	0,05 (4,2)
TIC	2,7 (6,3)	2,4 (7,0)	1,4 (3,7)-	1,1 (4,5)	1,1 (2,9)
R-Squared	0,97	0,97	0,96	0,94	0,96
DW-statistic	2,7	2,5	2,4	2,3	1,8

Джерело: розроблено автором

Вивчення динаміки загального обсягу інноваційних витрат свідчить про незначне їх збільшенні. У той же час слід зазначити непропорційне розміщення наукового потенціалу в Україні. За показниками освоєння нових видів продукції промисловими підприємствами існує значна диференціація між регіонами. Протягом аналізованого періоду приблизно половина реалізованої інноваційної продукції припадала на підприємства трьох регіонів: Донецької, Дніпропетровської та Харківської областей. Для підвищення темпів зростання і вирівнювання існуючих регіональних диспропорцій економічного розвитку представляється доцільним забезпечити підтримку і розвиток освіти, науки, їх інтеграцію з бізнесом, що в підсумку може стати основою отримання конкурентних переваг регіонів і в цілому всієї країною.

Економетричного моделювання оцінки конкурентоспроможності регіонів з урахуванням інституційного чинника показало, що основними шляхами її підвищення виступають наступні:

- стимулювання залучення інвестицій в основний капітал в економіку регіонів;
- пріоритетне інвестування в НДДКР;
- створення сприятливого інвестиційного клімату для залучення інвестицій для забезпечення інноваційного розвитку регіонів;

- організація центрів навчання і перепідготовки робітничих, вивільнюваних в умовах реструктуризації економіки, створення додаткових робочих місць сфері послуг;

- з метою розширення торговельних зв'язків між підприємствами регіонів створити механізм стимулювання розвитку оптової торгівлі;

- розвиток інституційної інфраструктури (дороги, готелі, комунікації);

- для вирівнювання відмінностей у темпах економічного зростання регіонів необхідно розробити довгострокову програму інноваційного розвитку, що передбачає розширення мережі організацій, що займаються НДДКР, підготовку фахівців вищої кваліфікації та створення підприємств, що використовують новітні технології, залучення коштів приватних інвесторів (компаній) для проведення прикладних досліджень.

Література

1. Colander D., Daane D. The art of monetary policy/ Colander D. The lost art of Economics. Essays on Economics and Economics Professions.- Cheltenham, 2001.- p.67.
2. Welfens P. Regionale Integration in der Ordnungs-, Außenwirtschafts- und

Wachstumtheorie . Paper presented at the Seminar on Institutional Economics.

3. Publication: IMD World competitiveness yearbook 2007. – Press Release. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.imd.ch/wcc>

4. Попова В. Конкурентоспроможність економіки України джерела формування та соціальні наслідки// Економіка України. - 2008- № 8.- С.4-13.

5. Allweyer T., Besthorn T.J., Schaaf S. Digitale Okonomie und struktureller Wandel. Economics. - 43. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.dbresearch.de>

6. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество, и культура (Пер. с англ. Под науч. ред.О.И. Шкаратана). М.: ГУ ВШЭ, 2000.

7. Котович-Явор И. Повышение конкурентоспособности польских предприятий// Мир перемен. - 2004.- № 2.- С.23-27.

8. Ткачук І., Кропельницька С. Модельовання розвитку економіки регіону на основі аналізу ієрархій// Економіка України. – 2007.- №5. – С.79-83.

9. Попова В. Конкурентоспроможність економіки України джерела формування та соціальні наслідки// Економіка України. - 2008- № 8.- С.4-13.

10. Mereuta C., Albu L., Mariora I. A model to evaluate the regional competitiveness of the EU regions// Romanian Journal of Economic Focasting.- 2007.- Vol. 4.- Issue 3 (September).- P. 81-102.

11. Соціально-економічне становище України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

12. Захаров А.Н., Зокин А.А. Конкурентоспособность предприятия: сущность, методы оценки и механизмы увеличения // Бизнес и банки. – 2004. - 09.01. - N 001-002- С. 1-5.

13. Игольников Г., Патрушева Е. Что понимать под конкурентоспособностью, инвестиционной привлекательностью и экономичностью производства// Российский экономический журнал. -1995.- № 11.- с.108-112.

14. Haataja M. Development of competitiveness of knowledge – intensive ser-

vices.-[Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.tut.fi/units/tita/tip/Haataja_ISPIM21005.pdf

15. The Heritage Foundation // The Wall Street Journal. 2007 Index of Economic Freedom/ Ed. K. R. Holmes, B. T. Johnson. World Bank.- Washington D.C. 2007.

16. Katalin B. Measuring regional competitiveness// Journal of Central European Agriculture. – 2007.- Vol. 8.- № 3. – С.343-348.

References

1. Colander D., Daane D. The art of monetary policy/ Colander D. The lost art of Economics. Essays on Economics and Economics Professions.- Cheltenham, 2001.- p.67.

2. Welfens P. Regionale Integration in der Ordnungs-, Außenwirtschafts - und Wachstumtheorie . Paper presented at the Seminar on Institutional Economics.

3. Publication: IMD World competitiveness yearbook 2007. – Press Release. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.imd.ch/wcc>

4. Popova V. Konkurentospromozhnist' ekonomiky Ukrayiny dzherela formuvannya ta sotsial'ni naslidky// Ekonomika Ukrayiny. - 2008- № 8.- С.4-13.

5. Allweyer T., Besthorn T.J., Schaaf S. Digitale Okonomie und struktureller Wandel. Economics. - 43. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.dbresearch.de>

6. Kastel's M. Ynformatsyonnaya epokha: ékonomyka, obshchestvo, y kul'tura (Per. s anhl. Pod nauch. red.O.Y. Shkaratana). М.: НУ VSHÉ, 2000.

7. Kotovych-Yavor Y. Povyshenye konkurentosposobnosti pol'skykh predpryyatyy// Myr peremen. - 2004.- № 2.- С.23-27.

8. Tkachuk I., Kropel'nyts'ka S. Modelyuvannya rozvytku ekonomiky rehionu na osnovi analizu ierarkhiy// Ekonomika Ukrayiny. – 2007.- №5. – С.79-83.

9. Popova V. Konkurentospromozhnist' ekonomiky Ukrayiny dzherela formuvannya ta sotsial'ni naslidky// Ekonomika Ukrayiny. - 2008- № 8.- С.4-13.

10. Mereuta C., Albu L., Mariora I. A model to evaluate the regional competitiveness of the EU regions// Romanian Journal of Eco-

conomic Focasting.- 2007.- Vol. 4.- Issue 3 (September).- P. 81-102.

11. Sotsyal'no-ekonomichne stanovyshche Ukrainy. [Elektronnyy resurs]. Rezhym dostupu: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

12. Zakharov A.N., Zokyn A.A. Konkurentosposobnost' predpryyatyya: sushchnost', metody otsenky y mekhanyzmy uvelychenyya // Byznes y banky. – 2004. - 09.01.- № 001-002-S. 1-5.

13. Yhol'nykov H., Patrusheva E. Chto ponymat' pod konkurentnosposobnost'yu, ynyvestytsyonnoy pryvlekatel'nost'yu y ékonomychnost'yu proyzvodstva// Rossyyskyy

ékonomycheskyy zhurnal. -1995.- № 11.- s.108-112.

14. Haataja M. Development of competitiveness of knowledge – intensive services.- [Elektronnyy resurs]. Rezhym dostupu: http://www.tut.fi/units/tita/tip/Haataja_ISPIM21005.pdf

15. The Heritage Foundation // The Wall Street Journal. 2007 Index of Economic Freedom/ Ed. K. R. Holmes, B. T. Johnson. World Bank.- Washington D.C. 2007.

16. Katalin B. Measuring regional competitiveness// Journal of Central European Agriculture. – 2007.- Vol. 8.- № 3. – S.343-348.

Носова Т. Ю.

Анализ и оценка конкурентоспособности регионов Украины

Под влиянием процессов глобализации, интернационализации капитала и углубления региональной интеграции на локальном уровне внутри отдельных государств и на международном уровне в рамках создания региональных объединений исследования институциональной конкурентоспособности следует рассматривать как многоуровневое явление. Одним из уровней исследования выступает конкурентоспособность регионов, по изучению которой посвящен целый ряд научных исследований. Для определения уровня региональной конкурентоспособности учеными используются разнообразные способы исследования: методы факторного анализа, кластерного анализа регионов, игровой оценки регионов, пространственного моделирования регионов с применением геоинформационных систем. Моделирование, проведенное в исследовании, показало как значимых значение коэффициентов при переменных инвестиции в основной капитал, товарооборот оптовой торговли, общий объем инновационных затрат.

Ключевые слова: конкурентоспособность, регион, базовая территория, оптовая торговля, инвестиционного расходы.

Nosova T.

Analysis and assessment of competitiveness of regions Ukraine

Under the influence of globalization, the internationalization of capital and deepening regional integration at the local level within individual countries and internationally as part of a regional association of institutional research competitiveness should be viewed as multi-phenomenon. One of the levels of research supports the competitiveness of regions for the study of which is dedicated to a number of scientific studies. To determine the level of regional competitiveness scientists used a variety of research methods: the methods of factor analysis, cluster analysis regions, interests-gambling assessment regions, and regions spatial modeling using geographic information systems. Simulations conducted in the study showed how important coefficients of the variables fixed investment, trade wholesalers, total innovation expenditures.

Keywords: competitiveness, region, base area, wholesale, investment costs.

Рецензент: Павлов К. В. – доктор экономических наук, профессор, проректор по научной работе Ижевского института управления, заведующий кафедрой «Экономика» Камского института гуманитарных и инженерных технологий, г. Ижевск, Российская Федерация.

Reviewer: Pavlov K. – Professor, PhD of Economics, vice-rector of sciences Izhevsk of institute of management, head of Economy Department Kamsky institute of humanitarian and engineering technologies, Izhevsk, Russian Federation.

e-mail: kvp_ruk@mail.ru

Статья подана
26.08.2015 г.